

Sažetak:

Argumenti i adjunkti u generativnoj gramatici

U ovom izlaganju bit će riječi o razlici argumenata i adjunkata u okviru generativne gramatike. Izlaganje je pripremljeno u okviru rada na projektu Sintaktička i semantička analiza dopuna i dodatka u hrvatskom jeziku – SARGADA (IP-2019-04-7896) koji financira HRZZ. Projekt SARGADA sastoji se od teorijskoga i praktičnoga dijela. Teorijski dio obuhvaća izučavanje i razlikovanje dopuna i dodataka u okviru teorije valentnosti i gramatika zavisnosti, generativne gramatike i kognitivne gramatike te stvaranje kriterija za njihovo razlikovanje u hrvatskom jeziku. Teorijska znanja primjenjuju se praktično u izgradnji repozitorija SARGADA koji se sastoji od hrvatskih rečenica koje sadrže sintaktičke dijelove dvojbene s obzirom na status argumenata (dopuna) i dodatka (adjunkta).

Za rečenične konstituente koji proizlaze iz leksičkog unosa pojedinoga glagola kaže se da su njegovi argumenti. Glagolski argumenti u rečenici vrše funkciju objekta ili subjekta. Objekti se u generativnoj gramatici smatraju unutarnjim argumentima glagola te se u konstituentnoj strukturi nalaze u sestrinskom odnosu sa samim glagolom, dok su subjekti njegovi vanjski argumenti te se nalaze na položaju specifikatora. U minimalističkom programu generativne gramatike unutarnji argumenti rezultat su prvoga spajanja, a vanjski drugoga. Uvođenjem funkcionalne glave malo *v* (engl. *little v*) subjektni DP više nije odabran kao argument istoga glagola kao i izravni objekt u VP-u, već postaje vanjskim argumentom maloga *v*-a, a unutarnji argument *v*-a je VP. Adjunkcija je od samih početaka zaokupljala pozornost generativnih gramatičara zbog svojih osobitih svojstava: adjunkti su ponovljivi, neobvezni, njihovim dodavanjem ne dolazi do promjene sintaktičke kategorije, njihov je položaj u jezičnoj strukturi relativno slobodan, a često su i dijelovi tzv. otoka, područja iz kojih pomicanje nije moguće. Mjesto je adjunkata u generativnom modelu gramatike još uvijek sporno i neriješeno pitanje. Pitanje je sporno s dva stajališta: kako se adjunkti unose u strukturu i gdje se nalaze unutar sintaktičke skupine, te jesu li oni uopće njezini dijelovi u strogom smislu.